

DIAREYANI OLDINI OLISH VA DAVOLASHDA QO'LANILADIGAN DORI VOSITALARINI MARKETING TADQIQOTLARI

B.T.Xasanova

Toshkent farmasevtika instituti

Diareya yoki diareya mustaqil kasallik emas - bu boshqa ko'plab kasalliklarning alomatidir. Diareya - bu yo'g'on ichakda suyuqlikning so'rilishining buzilishi bilan ichak orqali oziq-ovqatning tezlantirilgan o'tishi. Ba'zida diareya sabablari juda tez aniqlanadi, ammo diareya odamning sabablarini izlash uchun shifokorga borishdan oldin o'tib ketadigan holatlar mavjud.

Kattalardagi diareya kamdan-kam hollarda salbiy oqibatlariga olib keladi, lekin bolalar va qariyalarda bu holat sog'liq va hatto hayot uchun juda xavfli bo'lgan suvsizlanishga olib kelishi mumkin.

Diareyaning asosiy sabablaridan biri infeksiyadir. Ularga bakteriyalar, viruslar, protozoa, zamburug'lar sabab bo'lishi mumkin, diareya esa hayot davomida bu organizmlar tomonidan chiqariladigan toksinlar sabab bo'lishi mumkin.

Bundan tashqari, diareya ichak va oshqozon buzilishidan kelib chiqishi mumkin, bunda oziq-ovqatning bo'linishi va uning so'rilishi jarayoni buziladi.

Adabiyotlardagi ma'lumotlarga diareya kasalliklari eng keng tarqalgan kasallikdir. AQSh aholisining 10% diareya bilan kasallangan. Xar yili 350 00-dan 450 00-ga yangi kasallanish xolatlari qayd etiladi. Germaniyaning xar o'ninchi aholisi diareya kasalliklariga chalinadi. Bundan tashqari, Shvetsiyada 10,2%, MDX, Rossiya va O'zbekistonda kattalar o'rtasida 5-6% gacha qayd etilgan .

Oshqozon va o'n ikki barmoq ichak yara kasalliklarida ishlatiladigan dori vositalari assortimentini o'rganish tibbiyot amaliyotida qo'llanilishiga ruxsat etilgan dori vositalari, tibbiy buyumlar va tibbiy texnika Davlat reestrining 2021 yil 25 sonida keltirilgan dori vositalari taxlili asosida amalga oshirildi (1).

Tahlil uchun ATX klassifikatsiyasiga binoan antasidlar, meteorizm va oshqozon va o'n ikki barmoq ichak yara kasalligini dovolashda ishlatiladigan ingibitor N+K+Atfazi, N2-blokator preparatlar A02A; A02V; A02AS; A02VD; A02X guruxlari olindi.

Taxlil natijalariga ko'ra maxalliy farmasevtika maxsulotlari ishlab chikaruvchi korxonalarining 6 ta xalqaro patentlanmagan nomdagi, 46 savdo nomidagi, MDX mamlakatlari farmasevtika maxsulotlari ishlab chikaruvchi korxonalarining 7 ta xalqaro patentlanmagan nomdagi, 14 savdo nomidagi, chet el farmasevtika maxsulotlari ishlab chikaruvchi korxonalarining 18 ta xalqaro patentlanmagan nomdagi, 182 savdo nomidagi dori vositalari O'zbekiston Respublikasida tibbiyot amaliyotida qo'llanilishiga ruxsat etilgan.

Tibbiyot amaliyotida qo'llanilishiga ruxsat etilgan dori vositalari, tibbiy buyumlar va tibbiy texnika Davlat reestrining 2021 yil 25 sonida keltirilgan dori vositalarini farmasevtika bozoridagi tutgan o'rni, marketing tadqiqotlari yuzasidan izlanishlar davom ettirilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Dori vositalari, tibbiy buyumlar va tibbiy texnika Davlat reestri"ning 2021 yil 25 soni;
2. Kulkarni PN.,Batra Y.K.,Wig J.Effects of different combinations of H2 receptor antagonist with gastrokinetic drugs on gastric fluid pH and volume in children-a comparative study.// int J Clin Pharmacol Ther.-1997.-vol.35.-N12.-P 561-564.
3. https://www.volgmed.ru/uploads/files/2020-2/126812-bazovye_klassifikacii_lekarstvennyh_sredstv.pdf
4. <https://daryo.uz/k/2021/11/29/diareya-kasalliklari-rivojlanishining-7-sababi/>